

Asia: VN/20925/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne, mikäli erottelu alla olevien kysymysten mukaisesti ei onnistu

-

1. Lakiluonnos työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muuttamiseksi

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelutarpeen arviointia, työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden suunnittelua sekä työllistymisprosessin etenemistä ja seurantaan koskevat pykälät 3, 4, 5, ja 6.

Lakiehdotuksessa mainitaan, että kunnat korvataan hyvinvointialueilla. Sinänsä on tärkeää, että lakiehdotuksessa otetaan kantaa hyvinvointialueista, mutta kuntien rooli tulisi säilyttää jatkossakin monialaisten palveluiden tarjoamisen turvaamiseksi – myös niiden palvelujen, jotka ovat muita kuin sote-palveluja. TYP –laissa tulisi huomioida kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut, koulutuspalvelut, velvoite- ja palkkatukityöllistäminen ja muut kunnan työllistämistä edistävät palvelut.

Kunta tulee huomioida TYP-toimijoiden joukossa ja lain eri pykälissä. TYP –lain §4 muotoilu tulisi mainita seuraavasti: Työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja työtön työnhakija laativat 3 §:ssä tarkoitettun kartoitusjakson aikana yhdessä monialaisen työllistymissuunnitelman, jossa sovitaan

työttömän palvelutarpeen mukaisista työvoima-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista, terveyden, hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämisen palveluista sekä koulutus- ja sivistyspalveluista ja niiden toteutumisen seurannasta. Kunta ja Kansaneläkelaitos osallistuvat asiakkaan suunnitelman

laadintaan, seurantaan ja tarkistamiseen työnhakijan palvelutarpeen edellyttämällä tavalla.

7 § Monialaisen yhteispalvelun järjestäminen ja valtakunnallinen ohjaus (Pykälä sisältää asetuksenantovaltuuden. Asetuksen sisältöä on kuvattu säännöskohtaisissa perusteluissa. Voimassa oleva valtioneuvoston asetus on 1377/2014.)

Kuntien yhdenvertaisuus tulisi taata jatkossa. Kuntien jääminen TYP-työn ulkopuolelle heikentää työllisyyspalvelujen toimintaa. Tällä hetkellä kunnan työllisyyspalvelut ovat tarjonneet työttömille mm. työhönvalmennusta, joka on mahdollistanut TYP-asiakkaiden työllistymisen. TYP-työhön tulee varmistaa riittävä resurssi sote-palveluissa, mikäli kuntien työllisyyspalveluiden henkilöstö ei ole mukana jatkossa TYP-työssä.

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

Kunnat ovat esityksessä edelleen sopimusosapuolina TYP-verkostoissa. Kunnalla ei kuitenkaan ole muuta roolia TYP-toimijoiden joukossa. Kuntien roolia tulisi vahvistaa. Kuntien rooli monialaisen yhteispalvelun verkostoyhteistyössä tulee varmistaa, samoin TYPPI-rekisterin käyttöoikeudet myös niille kunnille, jotka eivät osallistu kuntakokeiluihin.

Työmarkkinatuen kuntaosuus jää kunnille, mutta kunnille ei jää enää työkaluja vaikuttaa siihen. TYP-lakia säädettäessä yhtenä tavoitteena oli keinojen antaminen kunnille vaikuttaa kuntien työmarkkinatukiosuuksiin: Monialaisen yhteispalvelun myötä kunnilla olisi nykyistä paremmat

mahdollisuudet vaikuttaa palvelujen järjestämiseen pitkäaikaistyöttömille. Monialaisen yhteispalvelun alkuun sijoittuvan kartoitusjakson arvioidaan nopeuttavan työttömien ohjaamista palveluihin ja näin vähentävän kuntien rahoitusvastuuta työmarkkinatuesta. (HE 183/2014.)

2. Lakiehdotus kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Kustannusten korvaaminen (luku 6)

Molemmille, sekä kunnalle että hyvinvointialueelle muodostuu kuluja kotoutumisen edistämisen toimenpiteistä, joten on tärkeää, että kustannukset korvataan tasapuolisesti ja riittävästi. Uudessa kotoutumisen edistämisen laissa kunnilla on päävastuu kotoutumisen edistämisestä ja se tulee

huomioida laskennallisten korvausten osuudessa. On myös tärkeää, että kunta voi hakea takautuvasti kiintiöpakolaisten asumisen järjestämiseen liittyvät kulut, koska tällä hetkellä on esimerkiksi henkilötunnusten saamiseen liittyvä aika niin pitkä, että kunta on joutunut vuokraamaan nimellään asunnot pakolaisten saapumisen jälkeenkin useamman kuukauden. Kunta ei voisi jatkossa hakea erityiskustannuksista korvausta, vaan ainoastaan hyvinvointialue voisi korvauksia hakea. Kunnassa voi muodostua myös erityisiä kustannuksia, esimerkiksi varhaiskasvatuksessa avustajan järjestämisestä. Esitetään, että säilytetään edelleen myös kuntien oikeus hakea erityiskustannusten korvauksia.

Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten ja nuorten tuen ja asumisen järjestäminen (27-28 §)

Alaikäisenä yksin tulleiden asumisen järjestäminen ja vastuu hoidosta ja kasvatuksesta on kannatettavaa järjestää hyvinvointialueella. Kuitenkin myös kunta järjestää kotoutumispalveluita ja näin ollen kunnan sekä hyvinvointialueen tulee tehdä tiivistä yhteistyötä ja tiedonsaanti on turvattava näiden välillä. Perheryhmäkotien ja tuetun asumisen järjestämisestä/perustamisesta tulisi käydä neuvottelut yhteistyössä kunnan ja hyvinvointialueen

kanssa. Pelkästään hyvinvointialueen kanssa sopiminen perheryhmäkodin perustamisesta alueelle, ei ole kannatettavaa, vaan sopiminen tulisi tehdä Ely-keskuksen, kunnan ja hyvinvointialueen kanssa yhdessä. Kunnalla tulee olla ajantasaiset tiedot järjestääkseen esim. koulutusta ja vapaa-ajan toimintoja sekä vastaanottaa mahdollisia perheenyhdistämiä.

Muut hyvinvointialueisiin liittyvät muutosehdotukset

On tärkeää, että vielä edelleen tarkennetaan kunnan ja hyvinvointialueen tehtävien jakaantumisesta. Onko arjen kotoutumisen toimenpiteet kunnan vai hyvinvointialueen vastuulla? Etenkin luku- ja kirjoitustaidottomien ohjaus vaatii suurta työpanosta ja siihen täytyy resursoida henkilökuntaa kotoutumisen alkuvaiheessa. Kunnilla on päävastuu kotoutumisen edistämisestä, joten tiedonsaanti esimerkiksi Kelalta tulee turvata, koska kaikki pakolaistaustaiset eivät ole automaattisesti sosiaalihuollon asiakkaita. Etenkin kotoutumisen alkuvaiheessa (1-2 vuotta) asiakkaat tarvitsevat paljon ohjausta ja neuvontaa Kela-asioiden hoidossa ja päätösten lukemisessa sekä lisäselvitysten antamisessa. Asioiden joustava ja sujuva hoito edistää ja nopeuttaa asiakkaiden arjen sujumista ja tukee myös kotoutumista.

Mitä muuta haluatte sanoa ehdotuksesta?

-

Turpeinen Seija
Pudasjärven kaupunki - Pudasjärven kaupunginhallitus 29.3.2022 471